

Jiří Böhm
 Email: jiri.bohm@grayling.com
 Tel.: 601 592 123

VISA EUROPE | TISKOVÁ ZPRÁVA

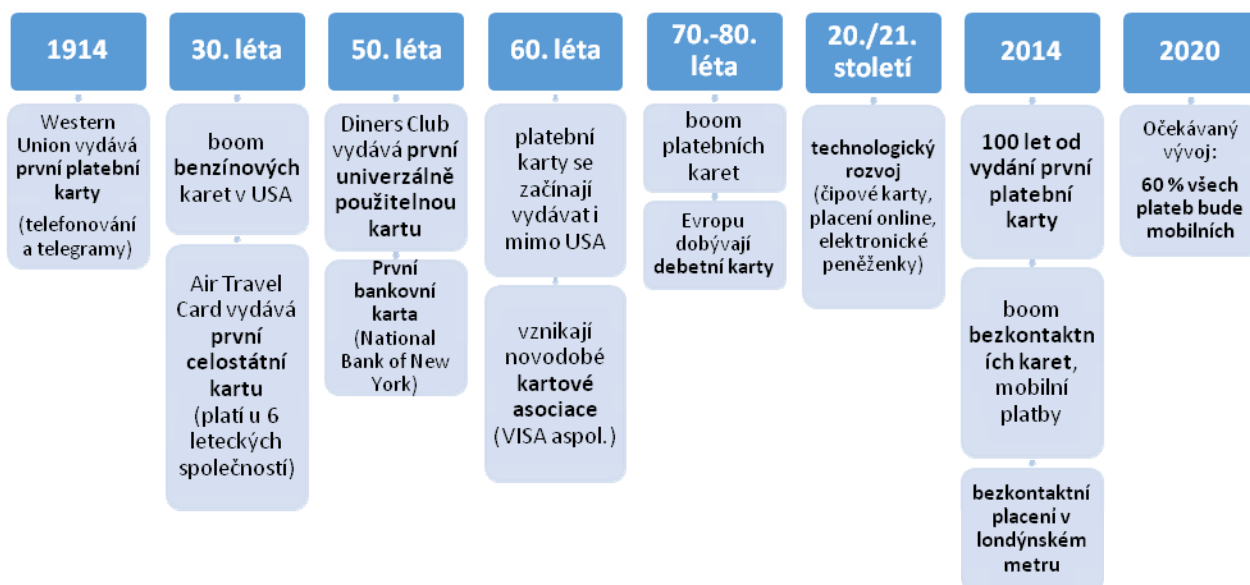
Platební karta slaví sto let

Začalo to kartami místo šeků, pokračovalo to přes papírové, až po dnešní plastické. I těm už ale zvoní umíráček – na vzestupu jsou karty virtuální.

PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA, 21. října 2014 – Jestliže se o 19. století mluví jako o století páry, pak 20. století se může právem nazývat stoletím platebních karet. Jakkoli se to nezdá, malým kartičkám, které nás osvobodily od nošení bankovek a mincí, je letos už neuvěřitelných sto let. Jen pro představu: na Titaniku byste s platební kartou ještě nepochodili. Ovšem kdyby se v roce 1912 nepotopil a vydržel ještě alespoň dva roky, mohli naši pradědečkové a prababičky – čistě teoreticky – z jeho paluby poslat telegram a zaplatit za něj bezhotovostně.

„První platební karty – zvané též „Charge-it“, což by se dalo přeložit jako „Připište to na účet“ – začala v roce 1914 vydávat americká telefonní a telegrafní společnost Western Union. Byly určeny vybraným zákazníkům, kteří jejich prostřednictvím platili za telefonní a telegrafní služby na všech pobočkách Western Union, a to včetně zaoceánských parníků,“ přibližuje dávnou historii regionální manažer Visa Europe pro Českou republiku a Slovensko Marcel Gajdoš.

Tabulka 1: Vývoj platební karty ve světě

(Zdroj: Visa Europe a JUŘÍK, Pavel: Platební karty, Velká encyklopedie 1870-2006)

Od věrnostních po úvěrové karty

System „věrnostních karet“ se postupně rozšiřoval i do dalších odvětví, a tak bylo už o desetiletí později možné bezhotovostně platit v síti čerpacích stanic za benzín nebo náhradní díly. Karty byly na vyžádání vydávány už i veřejnosti a ukázalo se, že významně zvyšují loajalitu zákazníků. „Benzínové“ karty zažívaly boom. Těsně před vstupem USA do druhé světové války jich bylo v oběhu již milion.

Všechny tyto věrnostní karty však měly poměrně podstatnou vadu na kráse: umožňovaly provádět obchody pouze v síti vydavatele. Průlom přinesla teprve společnost Air Travel Card, když vydala první celostátní kartu, kterou akceptovalo šest leteckých společností. Po druhé světové válce se tyto karty staly prvními mezinárodními úvěrovými kartami, které přijímalo všech 83 členů Mezinárodní asociace leteckých dopravců.

První skutečná platební karta byla papírová

V roce 1950 přišel další mezník. Společnost Diners Club International vydala pro své členy první univerzálně použitelnou kartu. Byla papírová a klub se v ní zavazoval k úhradě závazků svých členů, kterým každý měsíc zasílal soupis uskutečněných transakcí. Odtud zbýval už jen krůček k první čistokrevné bankovní kartě.

„První bankovní kartu na světě vydala v roce 1951 The Franklin National Bank z New Yorku,“ uvádí Pavel Juřík, autor encyklopedie Platební karty a doplňuje: *„V rychlém sledu ji pak následovala asi stovka dalších amerických bank, které však následně od vydávání znovu upustily, když namísto očekávaných zisků skončily ve ztrátě. Výjimkou byla Bank of America, které se ve vydávání karet jako jedné z mála dařilo a nakonec přišla se zcela novým konceptem. Karty vydávala na základě licence, jejíž využití nabídla i ostatním bankám – americkým i zahraničním.“*

Rozmach klasické debetní karty

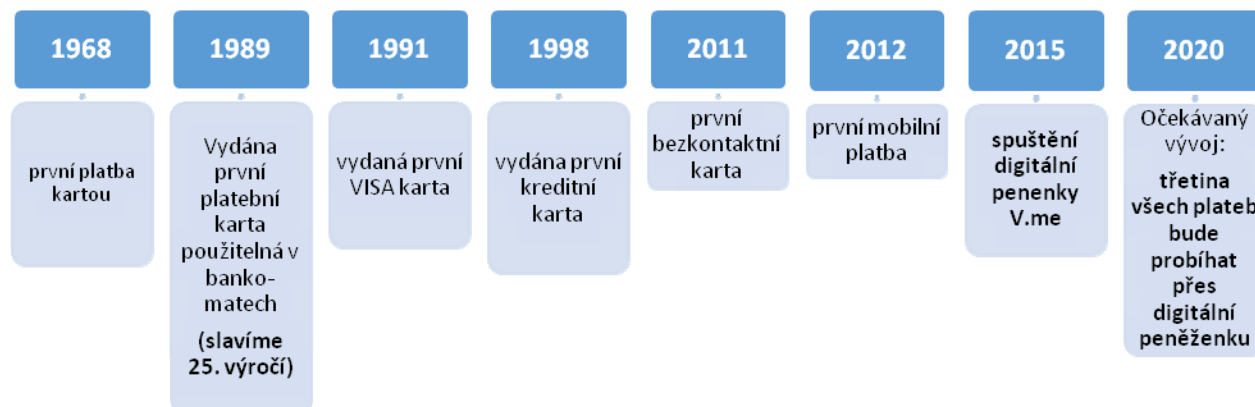
V roce 1966 vstoupil na trh první neamerický vydavatel karet – britská Barclay's Bank. Ve stejném období také položeny základy karetních systémů, jaké využíváme v současnosti. Vznikly kartové asociace jako například VISA, které dnes na základě licencí vydávají karty pro většinu bankovních i nebankovních subjektů.

„V 70. a 80. letech platební karty zažívaly boom. Docházelo k masovému nárůstu jejich počtu, a zatímco v zámoří nadále vládly karty charge a kreditní, Evropu si získala nově uvedená novinka – debetní karta, což je karta, kterou nyní všichni dostáváme k našemu bankovnímu účtu. Začaly

Platební karta slaví sto let

se také objevovat první karty s magnetickým proužkem, což byl prvotní předpoklad budoucího rozvoje elektronických platebních terminálů,“ shrnuje Roman Kotlán, expert na platební karty.

Tabulka 2: Vývoj platební karty u nás

(Zdroj: Visa Europe a JUŘÍK, Pavel: Platební karty, Velká encyklopedie 1870-2006)

Čipové karty nahrazují bezkontaktní

90. léta a přelom století pokračovala v nastoleném kurzu, přičemž se dále rozvíjela především technická stránka karet. Objevily se tzv. čipové karty a rozvoj internetu dal vzniknout novému fenoménu – placení online. V té souvislosti vznikla tzv. elektronická peněženka, což je projekt virtuální platební karty umožňující realizovat především platby po internetu.

Novinkou posledních let jsou tzv. bezkontaktní karty, jejichž aktuální rozmach potvrzuje i Marcel Gajdoš z Visa Europe: „Vše se zjednodušuje, zrychluje. Bezkontaktní karty bez nadsázky představují revoluci, která se navíc odehrává přímo před našima očima. Zatímco loni v létě společnost Visa v České republice evidovala jen něco málo přes milion držitelů bezkontaktních platebních karet, letos v červnu už to bylo 2,3 milionu a toto číslo neustále roste.“

V České republice bezkontaktní karty zažily premiéru v říjnu 2011, kdy je začala vydávat Česká spořitelna. Od té doby byl nastolen nový trend. „Z mého pohledu jde o klíčový mezník v historii platebních karet. Vzhledem k rychlosti, jakou bezkontaktní karty nahrazují ty dosavadní, mám za to, že za pár let budeme na klasické platební karty nahlížet s podobně pobaveným výrazem, s jakým se dnes díváme třeba na počítačové diskety,“ uvádí ředitel kartového centra České spořitelny Miloslav Křečan.

Nastává éra mobilních plateb

Během sta let prošla platební karta neuvěřitelným vývojem – její používání je čím dál jednodušší a bezpečnější. A virtuální. Vznikají totiž digitální peněženky, díky nimž už nebude potřeba mít při placení fyzickou kartu v ruce. Bude stačit pouze mobil, ve kterém bude taková karta nahraná. *„Člověk přijde k pokladně a přiloží k terminálu svůj mobil. Platba proběhne během dvou sekund. Zneužití karty je vyloučené. Odhadujeme, že v roce 2020 se namísto klasických bankovek a tradičních platebních karet bude až 60 procent všech plateb realizovat mobilem. Zároveň předpokládáme, že jedna třetina Visa plateb půjde skrze digitální peněženku V.me,“* dodává Marcel Gajdoš.

Historie placení kartou v Československu a České republice

Přesně 50 let bude slavit platební karta u nás. Od roku 1965 totiž bylo možné kartou platit. Pravdou ale zůstává, že skutečně první platba proběhla až v roce 1968, kdy kartou Diners Club někdo zaplatil v pražské pobočce Čedoku. Během dalších dvaceti let ale byla platební karta využívána především cizinci, kteří jí platili za služby například v hotelech.

Zásadním zlomem byl až rok 1989, kdy byla v tehdejším Československu vydána první klasická platební karta použitelná v bankomatech. Letos tedy slavíme 25. výročí od tohoto významného předělu. O tři roky později, v roce 1991, spatřila světlo světa první VISA karta vydaná Živnostenskou bankou. *„První kreditní a takzvané charge karty se na českém trhu začaly objevovat až ke konci 90. let. Skutečný boom placení kartou tedy spadá až do první dekády 21. století,“* informuje Pavel Juřík.

„V současnosti je vydáno přes 10 a půl milionu karet, Češi tedy karty přijali za své. Zároveň je známo, že Češi milují nové technologie a jakékoli novinky se zde šíří rychleji než jinde v Evropě. Nepochybuji, že i v oblasti mobilního placení bude náš národ na špici Evropy,“ nepochybuje Roman Kotlán.

– KONEC –

O asociaci Visa Europe

Visa Europe je asociace zabývající se platebními technologiemi, kterou vlastní a provozují členské banky a další poskytovatelé platebních služeb ve 37 zemích Evropy.

Visa Europe vyvíjí nejmodernější technologie a vytváří infrastrukturu umožňující elektronické platby milionům evropských zákazníků, podniků i vlád. Její členové nesou odpovědnost za vydávání karet, registraci prodejců a stanovování výše poplatků pro držitele karet a obchodníky.

Asociace Visa Europe poskytuje vysoko objemový a zároveň nízkonákladový obchodní model, který svým členům nabízí široké spektrum služeb. Přebytek jejích investic je znovu reinvestován do podnikání podniku a zároveň použit ke zhodnocení kapitálu a rezerv.

Platební karta slaví sto let

V Evropě je nyní vydáno 500 milionů karet Visa, přičemž každé euro z 6,50 eur je utraceno právě touto kartou. Téměř 80% objemu společnosti Visa Europe tvoří debetní karty. Do září loňského roku byly tímto typem karty utraceny 2 biliony eur, přičemž útraty v místech prodeje se zvedly o 8,5% na 1,4 bilionu eur. Roční útraty prostřednictvím online nakupování se poprvé vyšplhaly na 240 miliard eur, což je meziroční nárůst od 20%.

Asociace Visa Europe byla založena v roce 2004. Je nezávislá na organizaci Visa Inc. a má exkluzivní, nezrušitelnou a trvalou provozní licenci v rámci Evropy. Obě společnosti fungují s cílem zajistit bezchybné globální platby Visa. Jakožto specializovaný evropský platební systém dokáže Visa rychle a pružně reagovat na konkrétní požadavky evropských bank a jejich klientů – držitelů karet i obchodníků. Zároveň efektivně pomáhá naplňovat cíl Evropské komise tj. vytvoření skutečného vnitřního platebního trhu.

Více informací na www.visaeurope.cz